

<https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 20.04.2024).

**Ярослав ФОКІН,**  
кандидат юридичних наук,  
Державний податковий університет

## **ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ**

На сьогоднішній день, під час війни, українське суспільство вважає, що інтеграція з Європою є стратегічним напрямком розвитку країни. Європейська інтеграція розглядається як процес реформ у всіх сферах життя, що поєднує економічний розвиток з високим рівнем соціального захисту, особистою безпекою і демократичними свободами. Це ідеал, до якого прагнуть українці. Тому, дослідження сутності і змісту європейської інтеграції України у нових умовах є актуальним, а також пошук шляхів і правових засобів для її досягнення є важливими. Інтеграції економік держав і політичного союзу, введення спільного громадянства та забезпечення безпеки між державами-учасниками на міжнародному рівні є безперечно важливими і детально розглянутими у науковій сфері, але розглядаючи питання європейської інтеграції України важливо звернути увагу на адаптацію, гармонізацію законодавства України до Європейського Союзу та їх теоретико-правові засади.

Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 є нормативною основою, що забезпечила початок процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС, серед інших актів.

Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу відповідно до вищезазначеного закону - це процес приведення законів

та інших нормативно-правових актів у відповідність з *acquis communautaire*. Мета цього процесу полягає в досягненні відповідності правової системи України *acquis communautaire*, враховуючи критерії, які ставить Європейський Союз до країн, які мають намір приєднатися до нього. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є важливою складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики [1].

Аналізуючи установчі договори ЄС, можна дійти висновку, що саме вони активно користуються терміном «гармонізація». Так проаналізувавши Договір про функціонування ЄС [2] можна зазначити наступне, що поняття «гармонізація» характеризує процес приведення законодавства у відповідність до норм права ЄС, що відбуваються в межах Європейського Союзу та є статутним обов'язком виключно держав-членів. У свою чергу адаптація також характеризує процес приведення законодавства у відповідність до норм права ЄС, однак вона відбувається за межами Євросоюзу та стосується третіх держав у зв'язку із реалізацією ними зовнішньополітичного курсу на європейську інтеграцію [3, с. 31].

Після набуття чинності Угодою про асоціацію (УА) між Україною та ЄС (1 вересня 2017 року), розпочалося "м'яке" наближення законодавства України до права ЄС. Угода передбачала зобов'язання діяти, а не досягати певного результату, та не містила чітких вимог стосовно ступеня наближення українського законодавства до законодавства ЄС. Згідно зі статтею 51 УПС, важливим було зближення законодавства України з *acquis* ЄС, і був визначений перелік пріоритетних галузей наближення. Для реалізації цього процесу було схвалено Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства ЄС, яка конкретизувала механізм адаптації законодавства України до *acquis* ЄС [5, с. 179].

Адаптація національного законодавства до права ЄС потребує не лише професіоналізму у правотворчості, але й спеціальних знань з права ЄС та англійської мови, а також відповідного галузевого законодавства України.

Разом з тим, в Законі України «Про правотворчу діяльність» від 24.08.2023 передбачаються тільки наступні дві вимоги до нормативно-правових актів, які адаптують національне законодавство до права ЄС: 1) у преамбулі нормативно-правового акта, спрямованого на адаптацію законодавства України до положень права ЄС наводиться посилання на відповідні акти права ЄС (ч. 1 ст. 38 Закону); 2) проект нормативно-правового акта, спрямованого на адаптацію законодавства України до положень права *acquis* ЄС, вноситься з інформацією про його відповідність (постатейною таблицею відповідності) праву ЄС (ч. 4 ст. 43 Закону) [5, с. 179].

Нова Методологія розширення ЄС передбачає переговорні кластери, де 35 розділів *acquis* об'єднані у шість тематичних кластерів. Переговори за кожним кластером відкриваються лише після виконання всіх умов для відкриття всіх відповідних розділів у рамках цього кластера. Під час процесу Європейська Комісія та держава-кандидат аналізують законодавство за кожним розділом *acquis* ЄС. Метою переговорів є досягнення згоди щодо умов членства, включаючи винятки з *acquis*, які можуть бути перехідними або постійними. Процес переговорів завершується, коли держава-кандидат і ЄС досягають згоди за всіма розділами [6, с. 122].

У рамках 9-го засідання Ради асоціації Україна-ЄС, яке відбулося 20 березня 2024 року у Брюсселі, було передано звіт про виконання Угоди про асоціацію за 2023 рік. Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Ольга Стефанішина підкреслила, що Україна продовжує працювати над виконанням кроків для вступу в ЄС. Імплементация Угоди про асоціацію є ключовим інструментом у цьому процесі, дозволяючи Україні досягати економічної та правової сумісності з Євросоюзом. Звіт підготовлений Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України. Прогрес виконання зобов'язань за Угодою за 2023 рік становить 88%, збільшившись на 5% порівняно з попереднім роком. Найбільший прогрес було досягнуто у сферах інтелектуальної власності, статистики та обміну

інформацією, гуманітарної політики, юстиції, свободи, безпеки, прав людини, освіти та молоді, політичного діалогу, національної безпеки та оборони, де прогрес перевищує 90% [7].

Виходячи з усього вищезазначеного, можна зробити висновок, що успішна адаптація національного законодавства до права ЄС вимагає від України ефективної координації зусиль на шляху євроінтеграції. Це допоможе прискорити процес адаптації та уникнути можливих помилок. Необхідно пам'ятати, що успішність інтеграції України в ЄС визначатиметься політичною волею, внутрішніми можливостями вирішувати проблеми та готовністю імплементувати рішення у державній політиці. Швидкість адаптації законодавства України до права ЄС також буде залежати від ефективності взаємодії між різними українськими органами влади, а також взаємодії з інституціями ЄС та державами-членами. Необхідно забезпечити належне методичне, організаційне, кадрове та фінансове забезпечення діяльності з адаптації законодавства для успішного впровадження цього процесу.

### **Список використаних джерел**

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV : станом на 4 листоп. 2018 р.  
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text> (дата звернення: 01.05.2024).

2. Консолідовані версії Договору про Європейський Союз та Договору про функціонування Європейського Союзу з протоколами та деклараціями : Договір Європ. Союзу від 07.02.1992 р. : станом на 25 берез. 1957 р.  
URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994\\_b06#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text) (дата звернення: 09.05.2024).

3. Яковлюк І. Адаптація і гармонізація законодавства в умовах інтеграції: проблема співвідношення. *Вісник Академії правових наук України*.

2012. № 4. С. 29–42. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny\\_2012\\_4\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2012_4_5) (дата звернення: 01.05.2024).

4. Риндюк В. І., Кучинська О. Ю. Юридико-технічні аспекти адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична)*. 2024. № 1. С. 177–183. URL: <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2024-1-22> (дата звернення: 01.05.2024).

5. Реднюк В., Кучинська О. Адаптація національного законодавства до права єс: досвід держав-членів та держав-кандидатів для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2024. Т. 1, № 82. С. 120–126. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/04/82-part-1.pdf#page=120> (дата звернення: 01.05.2024).

6. Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 09.12.2022 р. № 1155-р : станом на 13 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155-2022-p#Text> (дата звернення: 01.05.2024).

7. Опубліковано Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС за 2023 рік. *Урядовий портал*. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/opublikovano-zvit-pro-vykonannia-uhody-pro-asotsiatsiiu-mizh-ukrainoiu-ta-ies-za-2023-rik> (дата звернення: 01.05.2024).

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА**

**Кафедра міжнародного права та права Європейського Союзу**

**«Україна на шляху інтеграції до Європейського  
Союзу: здобутки, виклики та перспективи»**

*Матеріали круглого столу*

**9 травня 2024 р.**

**ІРПІНЬ-2024**

**УДК 341.1**

*Рекомендовано до друку Вченою радою  
Навчально-наукового інституту права,  
протокол №17 від 10 червня 2024 р.*

### **ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ**

**Чернецька О. В.** – к. ю. н., доцент, завідувач кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу Навчально-наукового інституту права Державного податкового університету;

**Лісова К. С.** – к. і. н., доцент, доцент кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу Навчально-наукового інституту права Державного податкового університету.

**Анісімова М. Ф.** – к. і. н., к. ю. н., доцент, доцент кафедри міжнародного права та права Європейського Союзу Навчально-наукового інституту права Державного податкового університету.

**Україна на шляху інтеграції до Європейського Союзу: здобутки, виклики та перспективи:** матеріали круглого столу (9 травня 2024 р.). м. Ірпінь: Державний податковий університет, 2024. 123 с.

У збірнику матеріалів стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих та презентованих під час проведення круглого столу кафедрою міжнародного права та права Європейського Союзу Навчально-наукового інституту Державного податкового університету 9 травня 2024 р.

*Матеріали публікуються в авторській редакції.*

## ЗМІСТ

|                                                                                                                                                                                               |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Анісімова М., Мухін І.</b> Україна та безпекова солідарність країн ЄС в умовах сучасних викликів.....                                                                                      | 5  |
| <b>Денисюк С.</b> Адаптація законодавства України до права ЄС в галузі освіти іноземних студентів.....                                                                                        | 12 |
| <b>Кононенко В., Чернецька О.</b> Основні напрями інтеграції України до ЄС з урахуванням воєнної агресії росії.....                                                                           | 17 |
| <b>Лісова К.</b> Відступи України від ряду зобов'язань, узятих відповідно до конвенції про захист прав людини і основоположних свобод в умовах воєнного стану: теоретико-правовий аналіз..... | 22 |
| <b>Фокін Я.</b> Теорія та практика адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу в умовах збройної агресії.....                                                        | 28 |
| <b>Батюк Л.</b> Роль міжнародного права у врегулюванні військових конфліктів.....                                                                                                             | 33 |
| <b>Голопапа В.</b> Євроінтеграція України в умовах війни.....                                                                                                                                 | 36 |
| <b>Гулай О.</b> Україна на шляху інтеграції до Європейського Союзу: здобутки, виклики та перспективи.....                                                                                     | 44 |
| <b>Дяковський О.</b> Захист персональних даних за національним та європейським законодавством: теоретико-правові засади забезпечення адаптації національного законодавства до права ЄС.....   | 49 |
| <b>Замота А.</b> Стратегії та механізми забезпечення гармонізації українського законодавства з правом Європейського Союзу.....                                                                | 53 |
| <b>Здоровко С., Мальцев С.</b> Правовий захист прайвесі в інформаційних мережах: досвід Європейського Союзу.....                                                                              | 57 |
| <b>Іскович В.</b> Ефективність міжнародно-правових механізмів захисту прав людини в умовах збройного конфлікту рф проти України.....                                                          | 63 |

|                                                                                                                                                       |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Король К.</b> Прогрес України у гарантуванні прав людини під впливом інтеграції до ЄС.....                                                         | 65  |
| <b>Магдалінова А.</b> Правовий статус дипломатичних представництв та їх персоналу згідно з Віденською конвенцією 1961 року.....                       | 70  |
| <b>Михайлова С.</b> Проблеми адаптації національного законодавства України до принципів права Європейського Союзу.....                                | 75  |
| <b>Олійник Н.</b> Захист прав біженців та внутрішньо переміщених осіб.....                                                                            | 79  |
| <b>Панфілова Ю.</b> Євроінтеграційні стратегічні напрямки розвитку транспортної сфери України.....                                                    | 82  |
| <b>Пуртов М.</b> Правові аспекти міжнародної безпеки в контексті збройного конфлікту в Україні.....                                                   | 87  |
| <b>Світлична О.</b> Відносини між Європейським Союзом і Україною .....                                                                                | 92  |
| <b>Скрипець В.</b> Концептуальні засади гармонізації законодавства України із ACQUIS ЄС: теоретико-правовий аналіз.....                               | 95  |
| <b>Смірнов Є.</b> Політичні принципи, верховенство права і зовнішня політика, як основа поглиблення відносин між Україною та Європейським Союзом..... | 99  |
| <b>Станіславов А.</b> Роль міжнародних договорів у процесі інтеграції України до Європейського Союзу: аналіз та перспективи.....                      | 104 |
| <b>Чернець В.</b> Україна на шляху інтеграції до Європейського Союзу: здобутки, виклики та перспективи.....                                           | 109 |
| <b>Ютовець О.</b> Євроінтеграція як шлях до зміцнення демократії та верховенства права в Україні.....                                                 | 112 |
| <b>Ющенко А.</b> Гармонізація законодавства України та Європейського Союзу: сутність та особливості.....                                              | 117 |

Науково-практичне видання

*Матеріали подаються в авторській редакції.*

*Матеріали круглого столу*

**«Україна на шляху інтеграції до Європейського Союзу:  
здобутки, виклики та перспективи»**

**9 травня 2024 р.**